

Ông 'M' Tho'

Tác Giả: Bút Ký C&a Tr&n M&ng Tú / Ng&&i Vi&t
Thứ Ba, 23 Tháng 2 Năm 2010 10:37

Cũng như hầu hết những cặp vợ chồng không chung một chung tộc, quê hương của người phi
ngũ u bao giờ cũng là một vùng đất h&p đ&n đ& đ&n quan sát,

tìm hiểu và thưởng thức. Hơn ba chục năm lập gia đình với người phi n& Vi&t Nam này, trong
khoảng thời gian mấy năm gần đây, anh đã về quê về đ&n sáu lần và lần nào anh cũng th&y
hài lòng cho chuyến đi của mình.

*Ông 'M' Tho' (gi&a) chụp hình với hai anh em vợ a mùa, c&m, và đ& c& tr&i m& c&i, tu vi&n Đ&
Minh thu&c Trung Lao, huy&n Tr&c Ninh, t&nh Nam Đ&nh. (Hình: Tr&n M&ng Tú/Ng&&i Vi&t)*

Cái hài lòng của anh giờ đây là m&! Anh đ&n Vi&t Nam chủ mưu tìm xem đ&i s&ng, văn hóa của
m&t n&&c Á Châu khác n&&c M&nh thế nào, nhất là n&&c đó l&i sau mấy chục năm n&i chi&n.
Anh là người thích tìm hiểu về đ&&ng xá, về đ&a ph&&ng &nh&ng ch& khác nhau, và anh rất gi&i
& m&t này. Chủ với m&t cái b&n đ& trong tay, không c&n bi&t & qu&c gia nào, và dùng ngôn ngữ
nào, bao giờ anh cũng tìm ra những con đ&&ng m&t cách d& dàng.

Lần nào đ&n Vi&t Nam cũng th&, những ngày không đi du ngoạn xa chung với nhau, chủ mưu

Ông ‘M’ Tho’

Tác Giả: Bút Ký C&a Tr&n M&ng Tú / Ng&#i Vi&t
Thứ Ba, 23 Tháng 2 Năm 2010 10:37

đi mua s&m, đi thăm b&n riêng, ch& đ&a cho anh m&t ít ti&n, c&t nghĩa qua v& tr& giá khác bi&t gi&a m&t trăm ngàn đ&ng Vi&t và m&t M& kim th& nào, đ&n anh mua bán ra sao, r&i ch& đ&a cho anh t&m thi&p c&a khách s&n c&t vào túi, s& anh l&c đ&ng v&. Sau này chính anh ph&i c&t nghĩa l&i v& ti&n cho v& khi ch& lúng túng, anh nghĩ anh gi&i toán h&n v&, ch& ch& bi&t làm th&; anh chào ch&, đi lang thang m&t mình, không bao gi& l&c. Anh có thói quen th&c đ&y th&t s&m, ra đi cùng v&i ti&ng chuông nhà th&.

Nh&ng bu&i sáng & Hà N&i, có khi ch& còn ng&, anh đ&y đi xem l& 5 gi& sáng & nhà Th& L&n. Xem l& xong anh quay v& góc ph& g&n khách s&n anh ch& &, ngay v&a hè n&i có bà c& bán n&&c trà, bánh ch&ng rán, bánh mì và tr&ng &p la cho khách. Anh kéo chi&c gh& th&p sát đ&t, ng&i ch&nh v&nh trên cái gh& quá nh& v&i mình; v&a ăn, anh v&a m& cu&n t& đ&n c&m tay nh& xúu ra, nói chuy&n v&i bà c& chít khăn m& qu&, răng đen. Anh ng&m c&, c& ng&m anh, c& hai cùng h&nh phúc.

Sau hai năm anh tr& l&i góc ph& này, tìm bà c& ngày tr&&c, c& v&n ng&i đó, nh&ng không nh&n ra ng&&i khách cũ, anh bu&n mãi, than v&i ch&, t&i sao không nh&n ra tôi. Ch& bi&t r&i, c& cũng coi anh nh& nh&ng ông “Tây ba lô &y mà,” c& bán hàng xong, c& nh& làm gì, c& đâu có bi&t anh có tình nh& th&. T&i nghi&p anh!

Có l&n anh thuê m&t chi&c xe đ&p, anh đi lang thang m&i ngày, anh ch&p hình, anh mua n&i chu&i, qu& b&&i, cái bánh đa, gói xôi c&a nh&ng ng&&i buôn gánh, bán b&ng, anh mang v& x&p đ&y bu&ng. Khi b&t ch&t có ng&&i thân đ&n tìm thăm anh ch&, anh đem ra m&i, đ& đ&&c đ&p k& l&i nh&ng khuôn m&t, cách bán mua & nh&ng ng&&i anh đ&&c may m&n g&p trên ph&. Anh đi c& năm c&a Ô b&ng chi&c xe đ&p này, anh v& nói v&i v&: Chân c&u Long Biên b&n quá s&c, ng&&i ta buôn bán ngay & đó, không bi&t làm sao mà th& đ&&c!

Có m&t bu&i sáng khác, anh th&c đ&y tr&&c ti&ng chuông, anh ng& l& m& th& nào, c& ng& chuông nhà th& đ& r&i, anh v&i vàng s&a so&n đi, anh xu&ng nhà, đánh th&c ng&&i gác khách s&n, m& c&a cho anh. Ra đ&n ngoài đ&ng, anh m&i gi&t mình vì tr&i còn t&i quá, ch&c m&i hai, ba gi& sáng (anh không bao gi& đeo đ&ng h&,) quay l&i đánh th&c ng&&i gác c&a l&n n&a, không n&; anh đi th& m&t quãng, m&i vài ch&c b&&c, b&ng t& đâu, b&n năm ph& n& ùa ra, ch&n tr&&c m&t anh; anh nhìn cách ăn m&c c&a h&, ph&n son trên m&t, anh bi&t anh đang g&p ai r&i, anh c& b&&c th&ng v& phía nhà th&. M&t cô níu tay anh l&i, cô không nói đ&&c ti&ng Anh, cô gi& tay làm hi&u, anh l&c đ&u, cô khác l&i đ&n c&t nghĩa thêm, anh l&c đ&u ti&p. Anh đành ph&i quay l&i làm phi&n ng&&i gác c&a. Anh v& k& cho v& nghe, r&i than, đáng nh& tôi ph&i cho ng&&i ta ít ti&n ch&, nh&ng tôi không có nhi&u trong túi. T&i nghi&p h&, vi&c làm c&a h& mà.

Ông ‘M’ Tho’

Tác Giả: Bút Ký C&a Tr&n M&ng Tú / Ng&#i Vi&t
Thứ Ba, 23 Tháng 2 Năm 2010 10:37

Ra ngoài đ&#ng, g&p nh&ng thanh niên lao đ&ng, hay sinh viên ng&i ăn & v&a h&, bên đ&#i cái b&ng có ch& “Ch& R&#i” hay có ch&: “Mi&n L&n,” anh ch&ng bi&t là món gì, nh&ng h& gi& chai bia lên, c&#i v&i anh, ch& nói: “Hello” th& là anh s& xu&ng ngay; anh nói v&i ch& là h& mu&n th&c t&p ti&ng Anh đ&y. Hôm sau anh l&i h&n hò ra ng&i u&ng bia v&i h&, cho h& th&c t&p ti&p.

M&t l&n khác anh đang đi trên c&u Long Biên, đang ngó ngang ngó đ&c, b&ng anh th&y có ai móc tay vào túi sau qu&n, anh qu& tay l&i, n&m đ&#c c& tay m&t thanh niên, ng&#i đó s& quá, v&i buông cái ví đã c&m đ&#c trong tay ra, r&i v&t ch&y. Anh th&y ng&#i đàn ông đó & m&y u, anh r&#t theo, mu&n cho ít ti&n, nh&ng ng&#i đó ch&c s& anh đánh, nên ch&y v&t xu&ng phía đ&#i chân c&u; anh v& k& v&i v&, ch&y nhanh quá, tôi không b&t k&p.

Anh thích nh&t đ&#c c&t tóc & v&a h&, ch& c&n th& nào cũng không đ&#c. Ch& đành đi theo anh đ&n ch& c&t tóc. Ng&#i th& treo cái g&ng n&#c th&y đã m& trên m&t b&c t&ng th&p, s&t m&, n&#c v&i cũ, loang l&; h&p đ&ng đ&#i chân t&ng, anh ng&i vào gh&, ng&#i th& m& ra m&t cái khăn có m&t m&u nh& nh&, không ph&i tr&ng, không ph&i vàng, nó g&n ti&p m&u v&i cái áo ng&#i th& đang m&c, giữ m&t cái r&i đeo vào c& khách.

Ch& g&n đ&ng tim khi th&y ng&#i th& m& con dao l&#i lam cán dài ra đ&a vào c& anh c&o ng&#c lên m&t. Ch& rên th&m trong cu&ng h&ng. “Chúa &i, ông này không ph&i là ng&#i tr& v& t& Tr&ng S&n ch&? Ông ta có t&ng hô ch&ng M& c&u n&#c không? Ông ta có b& chi&n tranh làm cho tinh th&n xuy x&p không?” Ch& th& ph&o khi th&y con dao l&#i lam đ&#c g&p l&i cho vào cái h&p g& đ&#i đ&t. May quá! Ông th& ít nói, nh&ng không ch&ng M&. Anh ng&i nh&m m&t m&t cách khoan khoái khi đ&#c ông th& t&m qu&t trên vai, trên c&. L&n k& v& Hà N&i, ch& nh&t đ&nh không cho anh c&t tóc v&a h& n&a, ch& đ&a anh, coi ch&ng l&#i dao đó có vi trùng HIV, và có th& làm tr&y da anh. Anh n& v&, th&i l&n đó, nh&ng cũng tr&n đi c&t tóc v&a h& & hai chuy&n v& Vi&t Nam k& ti&p.

Anh v& Yên Bái n&i có h& hàng bên n&i c&a v&, anh cũng s&n sàng đón mi&ng tr&u t& tay m&y bà ch&, cho vào mi&ng nhai th&. Anh ăn t&t c& nh&ng th&c ăn đ&#c ti&p vào bát, dù đã quá no, hay có mi&ng r&t l&, ch&a ăn bao gi&. Ăn xong anh cũng ra gi&ng mức n&#c r&a tay, r&a m&t, anh nói v&i ch&. H& sung s&ng h&n mình nhi&u!

Anh làm sao hi&u đ&#c con sông H&ng sau nhà là m&t m&i lo cho m&i ng&#i. Anh theo các anh ch& ra thăm m& m& thân nhân bên v& ngoài đ&ng, đi theo nh&ng r&o đ&t bên b& ru&ng, và ao &#c có m&t ngày đ&#c b&#c xu&ng c&y th& m&t n&m m&, đ&#c t&t th& m&t g&u n&#c nh& m&y nông gia & đây. Anh nói v&i ch&, th& nào anh cũng ph&i th& m&t l&n cho bi&t.

Ông ‘M’ Tho’

Tác Giả: Bút Ký C&a Tr&n M&ng Tú / Ng&#i Vi&t
Thứ Ba, 23 Tháng 2 Năm 2010 10:37

Anh v& nhà cháu v& ở vùng ngo&i ô Tân Thái S&n, Sài Gòn. Nh&ng ng&#i hàng xóm, nh&ng tr& con trong xóm kéo đ&n đ&y nhà thăm h&i v& ch&ng anh. Ch& m&#i phút sau, ch& đã th&y anh ng&#i trên m&t cái thành t&ng th&p, đ&a hai chân xu&ng cho tr& nh& bám đu lên, và hai m&#i phút sau thì đ&a trên vai, đ&a trên lòng bu kín l&y anh, không nhìn th&y anh đâu c&, ch& nghe th&y tiếng c&#i r&n r&, tiếng nói huyền thuy&n c&a tr& con tranh nhau đòi tr&o lên anh.

L&n đi Vi&t Nam v&a qua, anh cũng có thêm bao nhiêu b&n. Khi ở Sài Gòn, sáng s&m, ch& còn ng&, anh đã ra đ&ng, đi b& ra công viên ở góc Ph&m Ngũ Lão và Nguy&n Tr&i, xem ho&c cùng t&p th& đ&c v&i nh&ng ng&#i ở đó, rồi đi b& ra ch& B&n Thành, l&y xe bus tr& v& l&i Nguy&n Tr&i. Bao gi& anh v& cũng có gói quít, và cái bánh đa. Đó là b&a đi&m tâm c&a anh. Rồi anh lang thang vào s&u nh&ng con h&m nh& h&n ở phía sau nhà, nh&ng con h&m chia ra nh& nh&ng con l&ch nh& gi&a hai con h&m chính c&a Nguy&n Tr&i và C&ng Qu&nh. Chính trong nh&ng h&m này anh đã lúc tr&a, lúc chi&u ng&#i xu&ng v&i t&ng nhóm b&n m&i, chung quanh m&t cái bàn th&p kê sát t&ng hay đ&#i m&t g&c cây, hay tr&#c m&t cái quán, v&i vài ba cái gh&nh.

Nh&ng ng&#i đàn ông làm b&n v&i anh, có nhóm m&i kho&ng trên đ&#i ba m&#i, có nhóm x&p x& tu&i anh. Anh và h& không nói chung m&t ngôn ngữ nh&ng v&n hi&u nhau nói gì, và v&n hòa đ&ng v&i nhau trong m&t “bu&i nh&u” đ&#c. Anh ăn b&t c& cái gì h& m&i, anh luôn luôn giành ph&n tr& ti&n, nh&ng đôi khi v&i s& ti&n nh& anh đ& h& tr& nh& m&t đ&u anh tôn tr&ng h&.

Có hôm anh v& h&i ch&:

-Em bi&t ch& chìa là ch& gì không?

-Bi&t ch&, là th&t thái m&ng, xi&n vào cái que nh& n&ng ch& gì?

-Sai rồi, th&t đó ở cái x&ng s&n, ng&#i ta tu&t th&t vào gi&a, đ& chìa hai đ&u x&ng ra, rồi m&i n&ng.

Ch& há h&c mi&ng, à ra th&. Hóa ra anh ng&#i ở m&y cái quán “C&y T&” trong con h&m C&ng Qu&nh. Anh k& l&i v&i ch&, m&i đ&u anh t&ng th&t bò, ăn xong h& m&i nói là th&t chó, không dám ăn n&a.

Anh ch& ở Sài Gòn ít ngày, xong ra Hà N&i, đi Cam B&t, rồi quay l&i Sài Gòn ở thêm m&y ngày n&a. Ch& ng&t ng&, mu&n ngh&ng&#i tr&#c khi v& M&, nh&ng anh thì không. Anh ti&c r& m&y ngày còn l&i, mu&n đi thăm đ&#c càng nhi&u n&i càng thích. Anh l&y m&y t&m b&n đ&, tr&i ra,

Ông ‘M Tho’

Tác Giả: Bút Ký C&a Tr&n M&ng Tú / Ng& i Vi&t
Thứ Ba, 23 Tháng 2 Năm 2010 10:37

---

anh tìm đ&ng đi Vũng Tàu. Anh làm m&t chuy&n đi “Solo”, v&a đi v&a v& trong ngày. Đi b&ng c& đ&ng th&y, đ&ng b& cho bi&t. Ch& tin anh làm đ&c, đ&a cho anh thêm ít ti&n, đ&n anh đ&n n&i ph&i g&i v& cho ch& an lòng. Anh đi xe đò t& Sài gòn lúc b&y gi& sáng; bu&i tr&a ch& đã nh&n đ&c email anh g&i v& t& Vũng Tàu. Anh v& l&i Sài Gòn b&ng tàu cánh ng&m, b&y gi& chi&u anh đã ng&i i quán cóc v&i b&n.

Anh có cái thú nói chuy&n v&i thanh niên lao đ&ng, v&i nh&ng bà bán hàng gánh (ch&ng hi&u b&ng cách nào mà h& hi&u nhau). Anh thích nhìn hình &nh tr& em m&c đ&ng ph&c tan h&c túa ra &c&ng tr&ng, thích ng&m nghĩa nh&ng ng& i đàn ông l&n tu&i i Hà N&i đi cái xe đ&p khiêm nh&ng không có ch&n bunn, ch&n xích, m&c cái áo vét cũ nh&ng v&n r&t t& m&t, anh nói ngay c& nh&ng ng& i r&t nghèo & Vi&t Nam, nh&t là Hà N&i, áo qu&n luôn th&ng, không nhàu nhĩ, ch& b&o, đó là nh&ng ng& i có g&c Hà N&i cũ, h& c& gi& câu “Đói cho s&ch, rách cho th&m” đ&y.

H&n ba m& i năm l&p gia đình v&i ch&, anh ăn nh&ng th&c ăn ch& n&u, b&ng lên bàn. Món thích, ăn nhi&u, món không thích l&m, ăn ít, anh không bao gi& kén ch&n. Ch&c anh ăn cái tình c&a ch& trong th&c ăn h&n là chính th&c ăn. Hình nh& cái bao t& c&a anh cũng b& Á Đông hóa r&i, nên th&nh tho&ng ăn th&c ăn c&a Âu, M& anh than n&ng b&ng quá. Cu&i tu&n ch& có đi ch&i v&i b&n gái, ch& c&n th&i cho anh m&t đĩa xôi l&c, đ& s&n lên bàn, ch& yên tâm đi ch&i n&a ngày. Anh yêu không khí t& h&p gi& t&t trong gia đình, anh gi&i thi&u v&i các b&n M& v& truy&n th&ng t&t đ&p c&a bên v& và anh m&i các b&n mình đ&n đ&, khi ch& làm gi& cho cha m& ch&ng. Anh s&ng tho&i mái v&i phong t&c, t&p quán Vi&t, m&c dù tr&c khi l&p gia đình v&i ch&, anh không có m&t chút khái ni&m gì v& quê h&ng ch&. H&n th& n&a, ch& là ng& i ph& n& Á Đông đ&u tiên anh g&p. Anh nh& dòng n&c m&n hòa tan vào dòng n&c ng&t không m&t chút do đ&. Trong khi ch& s&ng & M&, lúc nào cũng lúng túng, không t& nhiên nh& m&t ng& i bé nh& đ&c ai cho cái áo dày quá, r&ng quá, h&i s&c s&, m&c vào vì l&ch s& c&ng thêm m&t chút hàm &n, th& thôi.

Ch& đ&t tên anh là: “Ông M Tho” vì anh đã Vi&t hóa. Còn ch&, ch& yêu ch&ng, yêu con, yêu cái ph&n đ&t bao dung ch&, nh&ng v&n ch&ng bao gi& M& hóa đ&c. Ch& nghĩ, trong cu&c hôn nhân này, anh là ng& i sung s&ng h&n ch&.